

הפיקוח על הבנקים
אגף מדיניות והסדרה

כ"ד בתשרי, תשפ"א
30 בספטמבר, 2021
חוזר מס' ח'-06-2669

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: מבוא לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין
(ניהול בנקאי תקין, הוראה מספר 100)

מבוא

1. הוראת מבוא לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין כוללת תיאור של המסגרת בה מפורסמות הוראות ניהול בנקאי תקין.
2. לאור פרק הזמן שחלף מאז עודכנה ההוראה נדרשו בה עדכונים.
3. לאחר התייעצות עם הועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי הבנקאות ובאישור הנגיד, החלטתי על עדכון ההוראה כמפורט להלן.

עיקרי העדכונים

4. מספר הוראת המבוא שונה מ-300 ל-100. תוכן העניינים הועבר להוראה נפרדת שמספרה 100A.
5. נכללה הפניה לחקיקה הרלבנטית מכוחה מפרסם המפקח על הבנקים את הוראותיו.
6. עודכן התיאור של מאפיינים עיקריים של הוראות ניהול בנקאי תקין: תחולה אפשרית, משמעות אי ציות להן ובאילו נסיבות נוהג המפקח על הבנקים לעדכן את הוראותיו.
7. נוספה פסקה המגדירה את סמכות המפקח על הבנקים לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין בקובץ זה, שיחולו על תאגיד בנקאי מסוים או לפטור במקרים חריגים, תאגיד בנקאי מהוראה מסוימת, כאשר קיימים טעמים מיוחדים שבהם ראה לנכון לעשות כן, ומנימוקים שירשמו. האמור בפסקה זו תקף לכל הוראות ניהול בנקאי תקין, אלא אם כן נקבע אחרת במפורש בהוראת ניהול בנקאי תקין מסוימת.

דברי הסבר

פסקה בנושא סמכות המפקח לקבוע הוראה מסוימת לתאגיד בנקאי מסוים השונה מזו שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מסוימת נכללת בהוראות ניהול בנקאי תקין שונות. על מנת להחיל הסדר אחיד ועקבי, פסקה זו תמחק מהוראות ניהול בנקאי תקין פרטניות ותיכלל רק בהוראת המבוא לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין. האמור לא יחול לגבי הוראת ניהול בנקאי תקין שבה נקבע אחרת במפורש.

תחילה

8. תחילת האמור בחוזר זה הוא ביום פרסומו.

עדכון הקובץ

9. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להכניס עמוד	להוציא עמוד
(12/09/2021) [16] 250-1-9	(26/07/2021) [15] 250-1-9
(09/21) [25] 301-1-54	(11/18) [24] 301-1-54
(09/21) [5] 301A-1-11	(11/18) [4] 301A-1-11
(09/21) [3] 306-1-11	(12/19) [2] 306-1-11
(09/21) [4] 306A-1-4	(4/18) [3] 306A-1-4
(09/21) [3] 307-1-21	(6/15) [2] 307-1-21
(09/21) [4] 308-1-14	(12/19) [3] 308-1-14
(09/21) [2] 308A-1-6	(9/14) [1] 308A-1-6
(09/21) [2] 310-1-16	(12/12) [1] 310-1-16
(09/21) [7] 311-1-32	(10/19) [6] 311-1-32
(09/21) [2] 311A-1-6	(2/21) [1] 311A-1-6
(09/21) [26] 315-1-4	(1/21) [25] 315-1-4
(09/21) [3] 332-1-4	(2/19) [2] 332-1-4
(09/21) [2] 333-1-30	(5/13) [1] 333-1-30
(09/21) [6] 339-1-3	(5/13) [5] 339-1-3
(09/21) [3] 350-1-14	(12/12) [2] 350-1-14
(09/21) [5] 353-1-3	(5/19) [4] 353-1-3
(09/21) [4] 355-1-17	(4/17) [3] 355-1-17
(09/21) [4] 359A-1-16	(6/21) [3] 359A-1-16
(09/21) [3] 361-1-19	(7/20) [2] 361-1-19
(09/21) [3] 362-1-10	(11/18) [2] 362-1-10
(09/21) [2] 363-1-5	(4/18) [1] 363-1-5
(09/21) [2] 366-1-4	(12/20) [1] 366-1-4
(09/21) [11] 367-1-26	(7/21) [10] 367-1-26
(09/21) [2] 368-1-15	(2/20) [1] 368-1-15
(09/21) [5] 406-1	(12/20) [4] 406-1
(09/21) [19] 411-1-32	(10/20) [18] 411-1-32
(09/21) [3] 426-1-2	(12/20) [2] 426-1-2
(09/21) [12] 432-1-7	(12/20) [11] 432-1-7
(09/21) [2] 436-1-2	(9/16) [1] 436-1-2
(09/21) [8] 439-1-8	(12/20) [7] 439-1-8
(09/21) [2] 443-1-6	(11/20) [1] 443-1-6

להכניס עמוד

(09/21) [3] 448-1-13

(09/21) [4] 450-1-6

(09/21) [4] 472-1-7

(09/21) [2] 480-1-15

להוציא עמוד

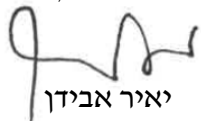
(8/21) [2] 448-1-14

(10/20) [3] 450-1-6

(01/20) [3] 472-1-7

(03/20) [1] 480-1-15

בכבוד רב,

יאיר אבידן

המפקח על הבנקים

נספח- תיקונים עקיפים להוראות ניהול בנקאי תקין

1.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250	בהוראת ניהול בנקאי תקין 250, בסעיף 3, בסופו יבוא "לעניין הוראה זו לא יחול האמור בסעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 100".
2.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301	בהוראת ניהול בנקאי תקין 301, בסעיף 2, בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "לעניין הוראה זו לא יחול האמור בסעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 100".
3.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A	בהוראת ניהול בנקאי תקין 301A, בסעיף 3, סעיף קטן (ג) – בטל.
4.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 306	בהוראת ניהול בנקאי תקין 306, בסעיף 2, סעיף קטן (ב) – בטל.
5.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 306A	בהוראת ניהול בנקאי תקין 306A, סעיף 12 – בטל.
6.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307	בהוראת ניהול בנקאי תקין 307, בסעיף 3, הסיפה המתחילה במילים "המפקח על הבנקים רשאי" – תימחק.
7.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308	בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, בסעיף 8, הסיפה המתחילה במילים "המפקח על הבנקים רשאי" – תימחק.
8.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A	בהוראת ניהול בנקאי תקין 308A, בסעיף 2, הסיפה המתחילה במילים "המפקח רשאי" – תימחק.
9.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310	בהוראת ניהול בנקאי תקין 310, בסעיף 2, הסיפה המתחילה במילים "המפקח רשאי" – תימחק.
10.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311	בהוראת ניהול בנקאי תקין 311, בפרק מבוא, בסעיף 7, המשפט המתחיל במילים "יישום עקרונות אלה" והסיפה המתחילה במילים "המפקח על הבנקים רשאי" – יימחקו.
11.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311A	בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 A, סעיף 6 – בטל.
12.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315	בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, סעיף 3 – בטל.
13.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332	בהוראת ניהול בנקאי תקין 332, בסעיף 5, סעיף קטן (ב) – בטל.
14.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333	בהוראת ניהול בנקאי תקין 333, בסעיף 5, הסיפה המתחילה במילים "על אף האמור לעיל" – תימחק.
15.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339	בהוראת ניהול בנקאי תקין 339, בסעיף 2, הסיפה המתחילה במילים "על אף האמור לעיל" – תימחק.

16.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350	בהוראת ניהול בנקאי תקין 350, בסעיף 4, הסיפה המתחילה במילים "עם זאת, המפקח רשאי" – תימחק.
17.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 353	בהוראת ניהול בנקאי תקין 353, סעיף 4 – בטל.
18.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355	בהוראת ניהול בנקאי תקין 355, בסעיף 2, הסיפה המתחילה במילים "המפקח על הבנקים רשאי" – תימחק.
19.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 359A	בהוראת ניהול בנקאי תקין 359A, בסעיף 7, סעיף קטן (ד) – בטל.
20.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 361	בהוראת ניהול בנקאי תקין 361, בסעיף 12, סעיף קטן (ג) – בטל.
21.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 362	בהוראת ניהול בנקאי תקין 362, בסעיף 4, סעיף קטן (ב) – בטל.
22.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 363	בהוראת ניהול בנקאי תקין 363, בסעיף 7, סעיף קטן (ב) – בטל.
23.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 366	בהוראת ניהול בנקאי תקין 366, בסעיף 3, סעיף קטן (ב) – בטל.
24.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367	בהוראת ניהול בנקאי תקין 367, בסעיף 7, סעיף קטן (ב) – בטל.
25.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368	בהוראת ניהול בנקאי תקין 368, סעיף 4 – בטל.
26.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 406	בהוראת ניהול בנקאי תקין 406, סעיף 4 – בטל.
27.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411	בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, בסעיף 5, בסעיף קטן (א), הסיפה המתחילה במילים "המפקח על הבנקים רשאי" – תימחק.
28.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 426	בהוראת ניהול בנקאי תקין 426, בסעיף 3, סעיף קטן (ב) – בטל.
29.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432	בהוראת ניהול בנקאי תקין 432, סעיף 3.ב. – בטל.
30.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 436	בהוראת ניהול בנקאי תקין 436, בסעיף 1, הסיפה המתחילה במילים "המפקח רשאי" – תימחק.
31.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 439	בהוראת ניהול בנקאי תקין 439, בסעיף 4, סעיף קטן (א) – בטל.
32.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 443	בהוראת ניהול בנקאי תקין 443, בסעיף 3, סעיף קטן (ב) – בטל.
33.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448	בהוראת ניהול בנקאי תקין 448, בסעיף 2, הסיפה המתחילה במילים "המפקח רשאי" – תימחק.
34.	תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450	בהוראת ניהול בנקאי תקין 450, בסעיף 3, סעיף קטן (ב) – בטל.

בהוראת ניהול בנקאי תקין 472, בסעיף 2, בסעיף קטן (א), הסיפה המתחילה במילים "המפקח רשאי" – תימחק.	35. תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472
בהוראת ניהול בנקאי תקין 480, בסעיף 5, בסופו יבוא "לעניין הוראה זו לא יחול האמור בסעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 100".	36. תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 480

מבוא לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין

1. באוגוסט 1991 פרסם המפקח על הבנקים לראשונה את קובץ הוראות ניהול בנקאי תקין, שהיה מבוסס על חוזרים שהוצאו במהלך השנים. מאז עוגנה הסמכות לתת הוראות כאמור בסעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן – **הפקודה**) אשר קובע כדלקמן¹:

” (ג) המפקח רשאי, לצורך הפיקוח כאמור בסעיף קטן (א), לאחר התייעצות עם הוועדה ובאישור הנגיד, ליתן הוראות הנוגעות לדרכי פעולתו וניהולו של תאגיד בנקאי, של נושא משרה בו ושל כל מי שמועסק על ידיו, והכל כדי להבטיח את ניהולו התקין ואת השמירה על ענינם של לקוחותיו, כדי למנוע פגיעה ביכולתו לקיים את התחייבויותיו וכדי לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה (בפקודה זו – הוראות ניהול בנקאי תקין); הוראות כאמור יכול שיינתנו לכלל התאגידים הבנקאיים או לסוג מסוים מהם.

(2) (1) הוראות ניהול בנקאי תקין אין חובה לפרסמן ברשומות, ואולם המפקח יפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן.

(2) הוראות ניהול בנקאי תקין וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור במשרדי המפקח ויפורסמו באתר האינטרנט של בנק ישראל, ורשאי הנגיד לקבוע דרכים נוספות לפרסומן.”
2. סעיף 15ג לפקודה החיל את הוראות סעיף 5 לפקודה גם לגבי תאגיד כאמור בסעיפים 11(א)(א) עד (ג) ו-11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – **חוק הבנקאות (רישוי)**) וסולק כהגדרתו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי). משכך, המונח "תאגיד בנקאי" בהוראות ניהול בנקאי תקין ייקרא על פי תחולת כל הוראה ועשוי לכלול גם חברות בנות של תאגיד בנקאי או סולקים.
3. אי קיום הוראת ניהול בנקאי תקין מהווה פגם בניהול התקין של עסקי התאגיד הבנקאי ועשוי להוות, בין השאר, עילה להטלת עיצום כספי, בהתאם לסעיף 14ח(א)(1) לפקודה.
4. הוראות ניהול בנקאי תקין מעודכנות מעת לעת, בין היתר, על פי הניסיון המקומי והבינלאומי, עקב שינויים בחקיקה או בפסיקה או מסיבות אחרות, לרבות באמצעות הוספת הוראות חדשות.
5. המפקח רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין בקובץ זה, שיחולו על תאגיד בנקאי מסוים או לפטור במקרים חריגים, תאגיד בנקאי מהוראה מסוימת, כאשר קיימים טעמים מיוחדים שבהם ראה לנכון לעשות כן, ומנימוקים שירשמו. האמור בפסקה זו תקף לכל הוראות ניהול בנקאי תקין, אלא אם כן נקבע אחרת במפורש בהוראת ניהול בנקאי תקין מסוימת.

¹ במסגרת תיקון מס' 23 לפקודה בסעיף 4 לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), תשס"ה-2005.

6. כהשלמה להוראות ניהול בנקאי תקין ולאור הצורך לעיתים בפרשנות ההוראות, מפרסם המפקח על הבנקים, לאחר הליך כמפורט בסעיף 1, קובץ של שאלות ותשובות להוראותיו.
7. מובהר בזאת כי המונחים בהוראות ניהול בנקאי תקין יפורשו כמשמעותם בחוק הבנקאות (רישוי), אלא אם כן נקבע אחרת במפורש.

יאיר אבידן
המפקח על הבנקים

ירושלים,

תוכן עניינים כללי

<u>הוראה</u>	<u>כללי</u>
100	מבוא
100A	תוכן עניינים כללי
	<u>מדידה והלימות הון</u>
201	מבוא תחולה וחישוב דרישות
202	ההון הפיקוחי
203	הגישה הסטנדרטית- סיכון אשראי
204	גישת הדירוגים הפנימיים לסיכון אשראי
205	איגוח
206	סיכון תפעולי
208	סיכון שוק
209	טיפול בפוזיציות לא נזילות
211	הערכת נאותות הלימות ההון
218	יחס מינוף
221	יחס כיסוי הנזילות
250	התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)
250A	מעבר מריבית ליבור
299	ההון הפיקוחי הוראות מעבר
	<u>ניהול ובקרה</u>
301	דירקטוריון
301A	מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי
302	רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי
303	תקשורת של רואה חשבון מבקר עם הגורמים המופקדים על בקרת העל בתאגיד בנקאי
304	רואה החשבון והמידע הנלווה לדוחות הכספיים
304A	רואה החשבון המבקר- עריכת ביקורת וסקירה בהתאם לתקנים מסוימים שנקבעו בארה"ב
305	חשבונאי ראשי
306	פיקוח על שלוחות בחו"ל
306A	שליטה או בעלות עניין בתאגידים לא ריאליים שאינם בנקים
307	פונקציית ביקורת פנימית
308	ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי
308A	טיפול בתלונות הציבור
309	בקורות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי
310	ניהול סיכונים
	<u>אשראי והשקעות</u>
311	ניהול סיכון אשראי

- 311A ניהול אשראי צרכני
- 312 עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים
- 313 מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים
- 314 הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות
- 314A ניהול הסדרי חוס ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים
- 315 מגבלת חבות ענפית
- 318 מאגר מידע על בטחונות
- 320 הבטחת תשואה על השקעות
- 321 חיתום הנפקות של ניירות ערך
- 322 פעילות מערכת הבנקאות בשוק ההון
- 323 מגבלות על מימון עסקאות הוניות
- 325 ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב
- 326 ליווי פיננסי
- 327 ניהול הלוואות ממונפות
- 329 מגבלות למתן הלוואות לדיור
- 329A יועצי משכנתאות
- 330 ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך
- סיכונים פיננסיים**
- 331 חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים
- 332 רכישה עצמית על ידי תאגידים בנקאיים
- 332 ניהול סיכון ריבית
- 336 מגבלות על שעבוד נכסי תאגיד בנקאי
- 337 פעילות בשוק מעו"ף
- 339 ניהול סיכוני שוק
- 342 ניהול סיכון נזילות
- סיכוני ניהול**
- 350 ניהול סיכונים תפעוליים
- 351 מעילות של עובדים ונושאי משרה
- 352 ביטוח בנקאי
- 353 בקרה על הוצאת ערבויות על ידי תאגיד בנקאי
- 354 אימות חשבונות של לקוחות
- 355 ניהול המשכיות עסקית
- 356 הוצאת מסמכים ממשרדי התאגידים הבנקאיים
- 357 ניהול טכנולוגיית המידע
- 358 ניהול עסקים מחוץ למשרדי התאגיד הבנקאי
- 359A מיקור חוץ
- 360 רוטציה וחופשה רציפה
- 361 ניהול הגנת הסייבר

362	מחשוב ענן
363	ניהול סיכוני סייבר בשרשרת אספקה
366	דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר
367	בנקאות בתקשורת
	<u>בנקאות פתוחה</u>
368	יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל
368 נספח	נספח הנחיות (אנגלית)
	<u>בין הבנק לבין הלקוח</u>
	<u>כללי</u>
400	סגירת סניפי בנק וצמצום שירותי טלר
401	ימי פתיחה של משרדי התאגידים הבנקאיים
402	יום עסקים בתאגידים בנקאיים
403	הטבות לא בנקאיות ללקוחות
404	הטבות לעובדים של לקוח
405	חקירות משטרתיות
406	שירותים בנקאיים לעולים חדשים
407	השקעה על חשבון לקוח ללא הסכמתו המפורשת
408	שיקים בנקאיים נושאי ריבית
409	חיוב לקוחות בשכר טרחה של עורך דין
410	התרמת לקוחות על ידי עובדי התאגידים הבנקאיים
411	ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור
413	ניתוק הקשר עם שוכרי כספות
414	גילוי עלות שירותים בניירות ערך
415	נהלים בנושא עמלות
416	חשבונות קטינים
417	פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה
419	שמירת מסמכים
420	משלוח הודעות בתקשורת
421	הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית
422	פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו
423	שירות המסלולים
425	דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים
426	מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי
	<u>חשבונות לקוחות</u>
430	שימוש במידע לפי חוק שקים ללא כיסוי, ומענה לפניות אודות הגבלה מיוחדת
431	פנקסי שיקים
432	העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח
433	רישום שגוי בחשבון הלקוח

- 434 חשבונות משותפים - סעיף "היוותרות בחיים"
436 מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים
437 חיוב במס הכנסה ובעמלות במטבע חוץ
438 קיזוז כנגד תכניות חסכון
439 חיובים על פי הרשאה
440 חישוב ריבית בפיקדון פדיון (פח"ק)
441 אחזור מידע על ידי לקוחות
442 משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים
443 פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו
448 העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון
449 פישוט הסכמים ללקוח

הלוואות

- 450 הליכי גביית חובות
451 נהלים למתן הלוואות לדיור
452 נהלים לניהול הלוואות
453 ערבויות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי
454 פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיור
455 העמדת אשראי לרכישת נכסים פיננסיים

ניירות ערך

- 461 עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו
462 השקעות של לקוחות בנכסים פיננסיים באמצעות מנהלי תיקים

הוראות מותאמות לתאגידים בנקאיים ייחודיים ותאגידים אחרים

- 470 כרטיסי חיוב
471 תיקון וביטול רישומים ע"י חברות כרטיסי אשראי
472 סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב
480 התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין החלות על תאגיד בנקאי חדש